

Učiteljski Tovariš

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Cesarjeva zahvala. — Glas iz Dalmacije. — Različne misli o napredku izobrazbe učiteljstva. — Slomškova zveza. — Učiteljski pravnik. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Odgovor. — Izjava. — Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Cesarjeva zahvala.

Od slavnega c. kr. okraj. glavarstva mariborskega mi je došlo sledeče obvestilo:

Nr. 84/Praes.

K. k. Bezirkshauptmannschaft
Marburg, am 29. August 1900.

An

den Herrn städtischen Lehrer L. Jelenc
in Laibach.

Seine k. und k. Apostolische Majestät haben für die aus Anlass des bevorstehenden Allerhöchsten Geburtsfestes von der 12. Hauptversammlung der Verbindung österreichischer südslavischer Lehrer in Marburg durch Sie im telegrafischen Wege ehrerbietigst zum Ausdrucke gebrachten Glückwünsche und Loyalitätskundgebung den Allerhöchsten Dank allergnädigst auszusprechen geruht.

Es gereicht mir zum Vergnügen, Sie hievon in Folge Erlasses des k. k. Statthaltereipräsidiiums in Graz vom 17. d. M. Zahl 2482/Praes. in Kenntniss setzen zu können.

Der k. k. Statthaltereirath:

Kankowsky.

Ta visoki razpis dajem radosten na znanje slavnemu slovenskemu in istrsko hrvatskemu učiteljstvu.

V Ljubljani, dne 6. kimovca 1900.

L. Jelenc

predsednik „Zaveze“.

Glas iz Dalmacije.

Slogom rastu male stvari,
a nesloga sve pokvari.

Dalmatinski naš tovariš, gosp. Dorbić Vicko, je priobčil v karlovški „Školi“ ta-le članek, ki ga — srčno vzradošeni — ponatiskujemo v svojem listu, da ga prečitajo z enakim veseljem tudi naši čitatelji.

Lijep primjer vrijednosti sloge ostavi svojim sinovima moravski knez Svatopluk, sazvavši ih pred smrt svoju i davši im snop šiba, da ga prelome. Djeca pokušala, ali ne mogoše. Tek jednu po jednu prelomiše. Poznato nam je, kakova je krasna pouka iz toga slijedila.

Prevelika je moć sloge, prevelika je korist bratskog udruženja. Kao vazda tako i danas pojedinac je ništa; udruženje — sloga to je napredak, to je spas svake kaste ljudi. Pa ako je sloga u svakom radu, u svakom put-hvatu potrebna, ako je bratsko udruženje svakom pa i

najnižem stališu korisno, držimo, da je našem učiteljstvu više no i komu od prijeko nužde i jedno i drugo. — Materijalno je stanje našeg učiteljstva, kako danas stvari stoje, veoma slabo, a malo je pomoći i nadati. — Što u tom može pomoći pojedinac, što nas šaćica nasložnjaka? — Dočim njemačkim, českim, poljskim učiteljima austrijskih pokrajina mnogo je bolje, jer su udruženi u bratske zajednice. Složno i uzajamno rade za boljak svoj i školstva, usavršuje, pomažu se i odlučno, iznose pravedne zahtjeve i tegobe svoje, tražeći da si oblakšaju. A mi? Eh, kod nas vlada ona nesretna naša, još zar iz starih doba, pratilica — nesloga. Nu, mogli bi se i mi jednom nje otresti, mogli bi i mi, da nam bolje bude.

Srodna naša braća slovenski učitelji pomislili su na to. Velika je njihova zamisao: skupiti u jednu svezu sve učiteljstvo južnoslavenskih austrijskih pokrajina. Stupiti u bratsku svezu ne da bučimo i halabučimo, nego da se i moralno i materijalno potpomazemo. Ovakovi kakovi smo danas, nitko za nas i ne zna; na sve naše nevolje i togobe ne može nam se pomoći, jer koliko je nas, toliko je različitih i protivnih zahtjeva. Sve ovo imadahu na umu braća Slovenci, kad upraviše dalmatinskom učiteljstvu sljedeći poziv:

„Mi živimo u doba, kada se raznovrsni stališi združuju u svrhu, da omoguće svoj opstanak, da poboljšaju svoj položaj i da prisvoje nova prava. Pojedinac malo može, dočim u udruženju je moć i uspjeh. To nam dokazuje vrlo organizacija do nedavna bespravni i tlačeni radnika.

I mi učitelji svoga naroda trpljivi smo radnici, nama je napréno puno dužnosti, a nasuprot uživamo malo pravica. Mi imamo mnoga teška djela, a vrlo često — malo jela!

Nije čudo, da se je konačno podignulo po svim stranama učiteljstvo, da se združi u tijelesne vrste, da stupi pred svoje djelodavce proseći — ne! — zahtjevajući, da mu dadu ono, što mu ide po božjem i čovječjem pravu!

Izza českoga, njemačkoga i poljskoga učiteljstva, organizirala se je od god. 1887. i „Zaveza slovenskih učiteljskih društava u Ljubljani“, koja je stupila pred svoje čitavo slovensko učiteljstvo. Kasnije pristupili su k toj „Zavezi“ i sva hrvatska učiteljska društva Istre, te smo uslijed toga promijenili društvo u „Zavezu avstrijskih jugoslavenskih učiteljskih društava“, koji neka